

Wandeling 4: Mesch. (2 km.) Extra wandeling Mesch (3 of 4 km)

Met deze wandeling bezoekt de wegkruisen van buurtschap Mesch en directe omgeving.

Wij beginnen de tocht bij de kerk van Mesch. Over deze bijzondere kerk valt heel wat te melden. Wij doen dit zeer beknopt. Voor uitgebreide informatie, zie UEV nr. 2, januari 1978 en nr. 26, juli 1984.

De Pancratiuskerk behoort volgens velen tot de oudste kerken van Nederland. Het is een klein, éénbeukig vroeg Romaanse kerkje. In oorsprong gaat deze kerk zelfs terug tot begin 9e eeuw.

In de zijmuur aan de kerkhofzijde bevindt zich metselwerk in visgraatverband. Deze bouwwijze is zeer zeldzaam en verwijst naar de zeer hoge ouderdom van het gebouw.

Op een aantal plaatsen zijn resten van Romeinse dakpannen verwerkt. Op 10 augustus 1875 stortte de toren tijdens restauratiewerkzaamheden in waardoor ook aan de kerk zelf grote schade ontstond. Niemand raakte gewond. De arbeiders hadden juist schafttijd. In de jaren 1888 – '89 werd de schade hersteld. Er vond toen tevens een kleine verbouwing plaats. De toren werd opnieuw en nu enkele meters hoger opgetrokken. Het feit dat de kerk aan St. Pancratius is toegewijd duidt eveneens op haar zeer hoge ouderdom. Pancratius werd in het jaar 290 in Klein Azië geboren. Op 14 jarige leeftijd werd hij page aan het hof van keizer Diocletianus in Rome. Door de Paus werd hij in het Christelijk geloof onderricht en ontving hij het doopsel. Men dwong hem zijn geloof af te zweren en aan de heidense goden te offeren. Toen hij dit weigerde werd hij ter dood veroordeeld. Hij stierf op zeer jonge leeftijd de marteldood. Pancratius wordt vereerd en aangeroepen voor genezing van velerlei ziekten. De zogenoemde Meschergaank vindt plaats op de voorlaatste zondag van augustus.

Tegen de zijgevel, aan de kerkhofzijde, hangt een Missiekruis. Dit kruis herinnert aan de volksmissie die in 1892 in de parochie gehouden werd. Vroeger was het de gewoonte om regelmatig, zowat om de 7 à 8 jaar in elke parochie een zogenaamde volksmissie te houden. Ervaren predikanten probeerden dan met preken en gebedsdiensten het Christelijk geloof onder de parochianen levend te houden. Eind zestigerjaren van de vorige eeuw raakten deze missies in onbruik.

Vanaf het Kerkplein, komend uit de kerk, lopen we even rechtsaf in de richting van de Jos. Duijsensstraat tot bijna aan het steegje links en rechts..

Tegen de gevel van de pastorie hangt een prachtig gevelkruis. Dit kruis werd geschonken door de familie Flamand. Voorheen hing het in de kerk maar sinds enkele jaren is het op zijn huidige plaats voor iedereen te bewonderen.

We keren nu terug en lopen langs het kerkhofje richting café 't Piepke'. We lopen nu we praktisch tegen een smeedijzeren kruis aan.

Dit is een uitgave van Stichting eijsdens verleden

Het staat op een nieuw aangelegde T-splitsing onder een bruine Beuk. Het kruis werd in 1935 door de plaatselijke smid Sjeng Brouwers vervaardigd.

Wij vervolgen de route en passeren het kruis aan de linkerkant richting Grijze Graaf en volgen deze weg bij de T-splitsing naar links in oostelijke richting.

U loopt een stukje door, links ligt een wit gebouw dat vroeger dienst deed als gemeentehuis, onderwijzerswoning en lagere school en arriveert weer aan de Jos.Duijensstraat. In de tuin van de woning Grijze Graaf nr. 23 staat een smeedijzeren kruis. Het kruis werd hier door de bewoners

van het huis, de familie Thewissen, uit geloofsovertuiging in 2008 opgericht. Pastoor Driessen zegende het in op de zaterdag vóór de bronk van 2009. Het kruis zelf is afkomstig uit Frankrijk. Zie UEV nr. 117 december 2009.

U gaat niet links af maar loopt door over de Grijze Graaf.

Aan de linkerkant staat op privéterrein vóór een loods, een gietijzeren kruis. Hoogstwaarschijnlijk is dit kruis afkomstig van een geruimd graf van één van de kerkhoven van Eijsden en werd door een gemeetewerker van de schroothoop gered. In Rijckholt staat eenzelfde type kruis.

Even verder, aan de Grijze Graaf, op een driesprong, onder twee Lindebomen staat wederom een opvallend smeedijzeren kruis. Let op de sierlijke krullen in de hoeken en op de prachtig uitgesmede balkeinden. Rob Brouwers uit Voeren weet het verhaal te vertellen dat er aan het begin van de twintigste eeuw hier onder dit heuveltje een nest witte ratten huisden. Toen een oude Voerenaar met zijn wandelstok in het gat, dat toegang tot het nest gaf, begon te porren, kreeg hij een vreselijke slag op zijn arm. Zo erg zelfs dat hij nog maar een stomp over hield. Na plaatsing van dit wegwakruis waren de ratten verdwenen.

We gaan nu links de Bovenstraat in en dan weer gelijk links de Red Horsestraat volgen.

Aan de rechterkant staat een gietijzeren kruis in de voortuin.

Dit type kruis komt als wegkruis of als grafteken bijna uitsluitend voor in Zuid-Limburg. Een kruis van het zelfde type staat op de T-kruising Voerenweg – Steenbergweg.

Het kruis zou gegoten kunnen zijn in de gieterijen van Corneau, Deville, Paillette & Cie te Charleville, Frankrijk. Deze gieterij voerde dit type kruis in elk geval tussen 1893 en 1905 in haar collectie.

Ook de gieterij Hamers en Janssen uit Maastricht fabriceerde dit zelfde type.

Loop verder en we komen weer aan op de Bovenstraat, houd links aan.

Voorbij het bruggetje over de Voer, rechts van de weg, staat een opvallend smeedijzeren wegkruis. Op een ansichtkaart uit 1922 ontdekten we dat er toen op deze plek een houten kruis stond. De tand des tijds zal zijn werk gedaan hebben, zodat smid Sjeng Brouwers in de dertiger jaren van de vorige eeuw het kruis maakte wat er nu nog staat. In verband met nieuwe bebouwing werd het kruis enkele keren verplaatst. De smederij was tot 1970 in bedrijf.

We vervolgen nu onze route links door de Klokkestraat in westelijke richting.

Aan de kruising Klokkestraat – Langstraat, staat een prachtig houten kruis met een bijzonder mooi corpus. Het kruis in deze vorm staat hier sinds 1980. Het vervangt een eenvoudiger kruis uit 1950 dat was samengesteld uit rondhouten balken. De prachtige gietijzeren Christusfiguur is afkomstig van het voormalige Capucijnenklooster in Breust. Kruis en Corpus deed daar dienst als algemeen kerkhofkruis van het klooster. Nadat het kerkhof geruimd was en het klooster over ging in handen van de paters van Marianhill, eveneens uit Breust werd het Corpus door mevrouw Steffens aangekocht. Zo kwam het in Mesch terecht. De beeltenis, het hoofd rechtop, stelt de lijdende, nog niet gestorven Christus voor. Uitvoerige informatie vindt U in EV nr. 53, maart 1991.

We lopen naar links verder door de Langstraat.

Bij de hoeve "De Laathof" aan de linkerkant houden wij even halt. Op de binnenplaats van deze prachtige carréboerderij staat een mooi smeedijzeren kruis. Oorspronkelijk stond dit kruis op de hoek van de Heiweg – Kommelsweg. Het stond daar sinds mensenheugenis. Beter gezegd het hoorde er te staan. Volgens de dorpsbewoners lag het meesttijds aan de kant van de weg als dat het op zijn plaats stond. Vroeger namelijk, dreven de boeren hun koeien dagelijks naar de weiden. Het kruis werd dan wel eens omver gelopen. Het dreigde zelfs helemaal te verdwijnen zodat Jean Huijnen, boer op de De Laathof zich erover ontfermde, en het een plaatsje gaf op de binnenplaats, "De Misjtem", van zijn boerderij.

Eveneens op de binnenplaats van deze hoeve zien we twee stuks witgekalkte kruisen boven twee toegangsdeuren van voormalige stallen. De bewoners van de hoeve beschouwen deze kruisen als een huiszegen. Ook worden deze witkalkkruisen wel "Heksenkruisen" genoemd. Bijgelovige mensen meenden dat heksen invloed konden uitoefenen op de kwaliteit van de melk van de koeien. Door het aanbrengen van dit soort kruisen meende men de kwade invloed te niet te kunnen doen. Vroeger werden de kruisen jaarlijks samen met de gehele boerderij, haar bewoners, en het vee door de pastoor gezegend.

Let wel, de binnenplaats van De Laathof is niet dagelijks toegankelijk!

Hier eindigt de verkorte wandeling nr. 4 en kunt U teruglopen naar de kerk.

Indien U echter wel zin hebt in nog een extra wandeling van ruim 3 km en eventueel een lus van nog 1 extra kilometer, waarbij een deel onverhard, kunnen nog 4 andere kruisen die tot het grondgebied van Mesch behoren, bekeken worden.

Verlengde wandeling nr 4

Met de rug naar de toegangspoort van de Laathof gaat U weer rechts en steekt even verder de kruising recht over.

U loopt dan over een lengte van 1 km via de geasfalteerde weg de Heiweg op. Loop heuvelopwaarts en volg de slingerweg helemaal tot boven. Loop nog steeds door totdat u aan een kruising met twee veldwegen komt. Aan de linkerkant van deze kruising staat een gietijzeren kruis. Een zogenaamd Mariakruis. Een identiek kruis komen we verderop in deze wandeling ook nog tegen. Oorspronkelijk stond hier aan ander kruis van waarschijnlijk heel hoge ouderdom. Dit werd in 2013 verwijderd door de werkgroep Mescher landmarkt en vervangen door dit gietijzeren kruis.

U gaat nu rechts de veldweg (de Voerenweg) in en loopt een honderdtal meters door. Aan de linkerkant staat wederom een zogenaamd Mariakruis. Een identiek exemplaar zijn we net gepasseerd. Dit type kruis komt als wegwkruis, of als grafteken bijna uitsluitend in Zuid-Limburg voor.

Het kruis staat langs de vroeger veel gebruikte Voerenweg, een oude verbindingsweg tussen Voeren en Meerssen/Maastricht. In de middeleeuwen werd deze weg "Chemin Royal" genoemd.

Het gebied wordt door de bewoners van Mesch "Aan het zwart kruisje" genoemd.

Het oorspronkelijke kruis werd vermoedelijk rond de zeventiger jaren door antiekrovers meegenomen. Rond 1980 liet pastoor Sangers van Mesch dit huidige kruis plaatsen.

U gaat nu rechts de dalende veldweg in (Steenbergweg).

Halverwege de daling gaat U links de Kiezelkuilweg in en loopt U een honderdtal meters door tot U links een toegang ziet tot het landhuis "De Waardhof". Aan de linkerkant staat een gietijzeren kruis dat in 2005 geplaatst werd door de eigenaar van dit buitenverblijf. Het is een persoonlijke bijdrage aan het patrimonium van wegwkruisen in Eijsden.

Daarna keert U weer om en loopt terug naar de splitsing met de dalende Steenbergweg.

Ga onder aan deze veldweg rechts, loop door de "Bourgogne" langs de oude monumentale boerderijhoeve en u arriveert weer bij het kruis "Op den Dries". Keer dit kruis uw rug toe en loop dan de Klokkestraat in. Even later staat u weer bij de kruising die u een klein uurtje eerder bent overgestoken.

Heeft u nu zin in nóg één extra lusje van 1 km?

Ga dan op deze kruising niet naar links richting de “Laathof” maar loop rechtdoor de weg in die naar het gehucht “Het Withuis” leidt, de “Kommelsweg”. Bij de Y splitsing houdt u links aan. Na driehonderd meter ziet U aan de linkerkant de oprit naar de “Meschermolen”. Sla deze oprit in en loop door totdat u tegen de schuurmuur het laatste kruis tegenkomt van deze wandeling.

Dit kruis werd omstreeks 1990 hier door de eigenaar van de Meschermolen geplaatst. Het kruis was afkomstig van een kerkhof uit de omgeving van het dorpje Saint Martin le Galliard nabij Dieppe, Département Seine Maritime. Het sterk verwaarloosde smeedijzeren kruis lag er in een oude schuur bij vakantiewoningen waarvan de plaatselijke burgemeester de eigenaar was. Als in het dorp een graf geruimd werd leverde men de kruisen in bij de burgemeester die ze dan in een ruimte op zijn boerderij bewaarde. Tegen een kleine vergoeding bracht een inwoner uit Mesch Mesch die met familie al jaren lang op vakantie ging in het dorpje, **twee gelijksoortige** kruisen mee naar huis. Om vervoer mogelijk te maken werden de kruisen met een haakse slijper doormidden gezaagd. Het tweede kruis wordt deze wandeling ook aangedaan en staat in de Grijze Graaf. Weg- of grafkruisen opgebouwd uit smeedijzer en afgewerkt met deels gietijzeren ornamenten komen voor zover bekend in Limburg verder niet voor.

De originele tekstplaat die bij dit kruis hoorde, geeft de volgende informatie: *‘Piere Jaques Crevet overleden op 14 maart 1873’*. Hierbij mag men aannemen dat dit kruis minimaal vervaardigd is in 1873 maar misschien nog eerder.

Loop nu verder langs de nieuw gebouwde conferentieruimte, houd de Meschermolen dus aan uw linkerhand en u komt uit op een verharde landweg. Ga links en loop terug naar de dorpskern van Mesch. Neem de eerste weg links en u bent terug op het Kerkplein.

Einde van deze mooie wandeling over het grondgebied van Mesch alwaar wij u niet alleen met 15 veld- en andere kruisen hebben laten kennismaken maar ook met de zeer mooie omgeving van dit authentieke gehucht dat in 1944 het eerste Nederlandse dorp was dat bevrijd werd door Amerikaanse soldaten.